

Şefkat Tokatları

<https://www.youtube.com/watch?v=zfTxQYLIMxs>

Sorular:

1. Şefkat Tokatları ne demektir?
2. Şefkat Tokatları kimlere gelir? Herkes sevkat tokadi yermi?
3. Asr-i Saadetten Şefkat tokatlarına örnek veriniz

Şefkat Tokatları Risalesi (Lem'alar | Onuncu Lem'a)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحَضَّرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ¹

âyetinin bir sırrını, hizmet-i Kur'âniyede arkadaşlarımla beşeriyet muktezası olarak sehiv ve hatalarının neticesinde yedikleri şefkat tokatlarını² beyan etmekle tefsir ediyor. Hizmet-i Kur'âniyenin bir silsile-i kerameti ve o hizmet-i kudsiyenin etrafında izn-i ilâhî ile nezaret eden ve himmet ve duasıyla yardım eden Gavs-ı Âzamın bir nevi kerameti beyan edilecek. Tâ ki, bu hizmet-i kudsiyede bulunanlar, ciddiyetlerinde, hizmetlerinde sebat etsinler. Bu hizmet-i kudsiyenin kerameti üç nevidir.

Birinci nevi: O hizmeti ihzar etmek ve hâdimlerini o hizmete sevk etmek cihetidir.

İkinci kısım: Mânileri bertaraf etmek ve muzırların şerrini def edip onları tokatlamaktır. Bu iki kısmın hadiseleri çoktur, hem çok uzundur. HAŞİYE Başka vakte tâliken, en hafif olan üçüncü bir kısımdan bahsedeceğiz.

Üçüncü kısım şudur ki: Hizmette hâlisen çalışanlara fütur geldiği vakit şefkatli bir tokat yerler, intibaha gelerek yine o hizmete girerler. Bu kısmın hâdisâtı yüzden fazladır. Yalnız yirmi hadiseden on üç, on dördü şefkatli tokat yemişler, altı yedisi zecir tokatı görmüşler.

1 : “Herkes hayır olarak ne işlemiş, kötülük olarak ne işlemişse, kıyamet gününde hepsini önünde hazır bulur. O zaman ister ki, işlediği kötülüklerle kendisi arasında büyük bir mesafe bulunsun. Allah, sizi kendisinden gelecek bir azaptan sakındırıyor. Çünkü Allah kullarına çok şefkatlidir.” Âl-i İmrân Sûresi, 3:30.

2 : bk. Şûrâ Sûresi, 42:30. Ayrıca bk. Tirmizî, zühd: 57; Müsned: 2:287; 450.

HAŞİYE : Meselâ din muhaliflerinin, Nur talebelerine verdikleri azap ve sıkıntı ve ihanetlerden, kendileri dünyada daha ziyade cezasını çektiler, aynını gördüler.

BİRİNCİSİ

Bu biçare Said'dir. Her ne vakit hizmete fütur verir, neme lâzım deyip hususî, nefsimde ait işlerle meşgul olduğum zaman tokat yemişim. Hem de kanaatim geliyor ki, ihmalimden tokat yedim. Çünkü, hangi maksadım beni iğfale sevk etmişse, onun aksiyle tokat yedim. Sair hâlis arkadaşlarımda yedikleri şefkat tokatları, dikkat ede ede, benim gibi, hangi maksat için ihmal etmişse, onun aksiyle şefkat tokatlarını yediklerinden, kanaatimiz gelmiş ki, o hadiseler hizmet-i Kur'âniyenin kerametindedir.

Meselâ, bu biçare Said, Van'da ders-i hakaik-i Kur'âniye ile meşgul olduğum miktarca, Şeyh Said hâdisâtı zamanında vesveseli hükûmet, hiçbir cihette bana ilişmedi ve ilişemedi. Vakta ki neme lâzım dedim, kendi nefsimi düşündüm, âhretimi kurtarmak için Ereğ Dağında harabe mağara gibi bir yere çekildim. O vakit sebepsiz beni aldılar, nefyetteler; Burdur'a getirildim.

Orada yine hizmet-i Kur'âniyede bulunduğum miktarca -o vakit menfilere çok dikkat ediliyordu; her akşam ispat-ı vücut etmekle mükellef oldukları halde- ben ve hâlis talebelerim müstesna kaldık. Ben hiçbir vakit ispat-ı vücuda gitmedim, hükûmeti tanımadım. Oranın valisi, oraya gelen Fevzi Paşaya şikâyet etmiş. Fevzi Paşa demiş, "Ona ilişmeyiniz, hürmet ediniz." Bu sözü ona söyliettiren, hizmet-i Kur'âniyenin kudsiyetidir. Ne vakit nefsimi kurtarmak, yalnız âhretimi düşünmek fikri bana galebe etti, hizmet-i Kur'âniyede muvakkat fütur geldi; aksi maksadıyla tokat yedim. Yani bir menfâdan diğetine, Isparta'ya gönderildim.

Isparta'da yine hizmet başına geçtim. Yirmi gün geçtikten sonra bazı korkak insanların ihtarlarıyla, "Belki bu vaziyeti hükûmet hoş görmeyecek. Bir parça teennî etsen daha iyi olur" dediler. Bende, tekrar yalnız kendimi düşünmek hatırası kuvvet buldu. "Aman, halklar gelmesin" dedim. Yine o menfâdan dahi üçüncü nefiy olarak Barla'ya verildim.

Şefkat Tokatları

Şefkat tokatı ne demektir?

Şefkat tokadı; sevenin, sevdiğine, sevgi eksenli, onu doğru yola getirme maksadıyla, kulağını çekme, azarlama mânâsına gelen tatlı bir ikazdır. Bediüzzaman Hazretleri, bu anlamdaki şefkat tokatlarına çok ehemmiyet vermiş ve Onuncu Lem'a'da, Herkesin, iyilik olarak yaptıklarını da kötülük olarak yaptıklarını da karşısında hazır bulunduğu günde (insan) isteyecek ki kötülükleri ile kendisi arasında uzun bir mesafe bulunsun. Allah, kendisine karşı (gelmekten) sizi sakındırıyor. Allah kullarına çok şefkatlidir.' âyet-i kerimesi ışığında bu mevzuyu o günkü örnekleriyle izah ediyor.

Şefkat tokadı, herkesin, tokadını yediği zatın nezdindeki yerine göre cereyan eder ve şekil alır. Mesela; iman ettiği halde, Allah ile ciddi münasebet içinde olmayan bir kişi, mükellef olduğu

ibadetlerinde bir kusuru olduğu veya akidesine ters bir düşüncede bulunduğu takdirde, malına veya evlad ü yaline bir zarar isabet etmesi şeklinde, bir şefkat tokadı yiyebilir. Böyle bir tokat, o insanın ders almasına ve istikamet kazanmasına vesile olabilir. Bu zaviyeden meseleye bakıldığında buna her ne kadar şefkat tokadı adı verilse de, bunun bir lütuf ve ihsan olduğunda şüphe yoktur.

Gönlü, iman ve ümitle par par yanan, dimağı her lahza yığın yığın sentezlerle ayrı iklimlere doğru kanat çırpıp yükselen bir kamet, 'Falan şahıs nasıl böyle ileriye gidebiliyor. Neden ben onun kadar ilerleyemiyorum?' şeklinde menfi bir tasavvur içinde bulunsa, hemen şefkat tokadı yiyebilir. Çünkü bu seviyeyi yakalamış bir insanın aklından bu türlü fena şeylerin geçmesine müsaade edilmeyebilir.

Gecenin zifiri karanlığında kalkıp, başını seccadeye koyan ve âhireti adına ihtiyat akçesi kabul ettiği birkaç damla gözyaşını seccadesine bırakan bir insan, gaflete dalıp bir gece onu yapmadığı zaman, ertesi gün akşama kadar içinde simsiyah bulutların gezip dolaştığını hissedebilir. Bu, o seviyedeki bir insan için şefkat tokatıdır. Çünkü Cenâb-ı Hak, onu o seviyeye yükseltmiş ve âdeta sefinenin dümenine getirmiştir. Şimdi, böyle birinin bu ölçüde ulvî bir sefinenin dümenini ihraz ettikten sonra, 'ben basit tayfalar gibi kömür atacağım ve yelkenlerle meşgul olacağım' demesi, bir sükuttur. Allah'ın böyle bir sükuta rızası yoktur. Onun için Allah, engin merhametinin ifadesi olarak o şahsa kendine gelmesi için bir uyarıda bulunur ki, biz buna şefkat tokadı adını veriyoruz.

Şefkat tokatlarının örneklerini Asr-ı Saadet'te de müşahede etmek mümkündür. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) Uhud savaşının arefesinde ashabıyla yaptığı istişarede, Medine'de kalıp müdafaa harbi yapmaları fikrini öne sürmüştü. Hâlbuki çoğunluğu temsil eden genç Sahabiler, taarruz harbi yapmak istiyorlardı. Vakıa Sahabe bu düşüncelerinde fevkalade samimiydi. Düşmânâ haddini bildirmekten başka da bir niyetleri yoktu. Hatta bu samimi niyet, 'Müminlerden Allah'a verdikleri sözde sadık olan nice erkekler vardır. Onlardan şehit olanlar ve şehadeti bekleyenler vardır. Ve onlar ahitlerini hiçbir şekilde değiştirmediler.' âyetinin inmesine sebep olmuştu. Ancak, böyle bir duygu ve düşünce içinde olan Sahabenin aşk ve heyecanları, emre itaatteki inceliği kavramalarına mani olmuştu. Ayrıca, düşmanın arkadan gelmesini engellemek üzere vazifelendirilen okçular, Efendimiz (s.a.s.)'in 'Siz, bizim arkamızı koruyun.. ve zinhar yerinizden ayrılmayın. Bizi ganimet paylaşıyor görseniz bile yerinizi terk etmeyin. Ve yine bizim cesetlerimizi kartallar kapıp götürüyor olsa bile bulunduğunuz yerde kalın!' emrine rağmen yerlerini terk etmişlerdi. Bütün bunlardan sonra İslâm ordusu, muvakkat da olsa bir geri çekilme ve hezimete düşer olmuştu ki, işte bu da bir şefkat tokatıydı. Daha sonra buradaki ikazı anlayan Sahabe hemen Efendimiz (s.a.s.)'in etrafında toplanmışlar ve düşmanı takibe alarak yeniden zelleği sevaba, hezimetini de zafere çevirmişlerdir.

Kutlu Nebi'nin davasına gönül vermiş zamanımızdaki hakikat yolcuları için de şefkat tokatları her zaman söz konusudur. Zira bu dava çok şerefli bir davadır. Evet, bu dava, Allah'ın yeryüzünde en çok ehemmiyet verdiği meselelerden biri veya daha doğru bir tabirle en birincisidir. Şayet bundan daha önemli bir şey olsaydı, Allah peygamberlerini onunla vazifelendirirdi. Hatta diyebilirim ki, Hz. Cebrail'i bile şerefli kılan, başını arş-ı kemâlâta ulaştıran, böyle büyük bir davada vazifeli olmasıdır. Bu açıdan küçük de olsa, ona zarar verecek her bir davranış o şahsın Allah yanındaki

derecesi ve dava şuuruna göre tokat yemesine vesile olabilir. Evet, hiç kimsenin bu yüce davanın bir tek parçasından dahi feragat ve fedakârlıkta bulunmaya hakkı yoktur. Hz. Peygamber, vazifelendirildiği her şeyi bütünüyle yerine getirmiştir. Zaten 'Ey Peygamber! Rabbin tarafından sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun risaletini tebliğ etmemiş olursun.' âyeti de bunu âmirdir. O da bunu harfiyen yerine getirmiştir. Ardından bu vazifeyi başta Sahabe olmak üzere, Ömer b. Abdülaziz, Gazali, Şah-ı Geylani, İmam Rabbanî, Mevlânâ Halid-i Bağdadi, Bediüzzaman gibi yüce kametler üzerlerine almış ve yaşadıkları asırda en güzel şekilde o işin bayraktarlığını yapmışlardır.

Zamanımızda ise bu kudsî hamûleyi üzerine alanlar, bu nimetin şuurunda olarak, insanlık adına yaptıkları vazifelerinde ülfet, ünsiyet ve ihmale kat'iyen yer vermemelidirler. Aksi takdirde şefkat tokatlarının gelmesi kaçınılmaz olur. Zira mazhar olunan nimetlerin kadrini bilmek, yeni mazhariyetler için en güçlü bir vesiledir. Bu ise ancak her nimete kendi cinsinden şükürle mukabele etmek ve o nimetleri artırma yollarını araştırmakla mümkündür.

ŞEFKAT TOKATLARI

Bir Seviye Mes'elesidir

İnsanlar manevî yönleri itibariyle de derece derecedirler. Onun için, her insan bir ölçüde, kendi derece ve seviyesine göre muamele görür. Bazı insanlar vardır ki, günahı fiil haline getirirler ve bunun tokadını yerler. Bazıları da aynı günahı aklından geçirince tokat yer. Eğer bir insan bu durumlardan herhangi birinde tokat yemiyorsa, bu o insanın o seviyede olmayışındandır.

Mes'eleye bir de şu zaviyeden bakmak mümkündür. İnsan Allah'a yakınlık seviyesini her an aynı nisbette koruyamaz. Dolayısıyla farkına varmadan bulunduğu seviyeye göre günah işlemiş olabilir. Zira insan, günün yirmidört saatinde bir sürü iniş ve çıkışlara maruz kalabilmektedir. Ve her zaman da, seviye kontrolü yapması imkânsız gibidir. Dolayısıyla bilmeden ve farkında olmadan işlediği o günahın tokatını yemez. Bu da Cenâb-ı Hakk'ın o kula hususi bir rahmetidir.

Bir de Cenâb-ı Hakk, her hata işleyene ceza vermez. Eğer kulda, ileriye ait kemale erme istidadı var ve o kul bu istidadını gelecekte inkişaf ettirebilecekse, Allah (cc) ona mühlet verir, fırsat verir; ta ki, o bu fırsatı değerlendirsün ve ileride İslâm adına sergileyeceği semereleri sergilesin. İşte bazen öyle insanlar olur ki, esas itibariyle, işlediği günahları düşündükçe, taş kesileceğini veya meshe uğrayacağını düşünür ve onun namına ürperirsiniz. Evet işlediği günahlar bu denli büyüktür. Ama Cenâb-ı Hakk ona durmadan fırsat vermektedir. Çünkü O, ezeli ilmiyle kulunun ileride yapacağı faydalı amelleri bilmektedir ve ona istikbaldeki durumu itibariyle muamele etmektedir.

İhlâs sırrı ve şefkat tokadı

Âl-i İmran Sûresinin "Herkes hayır olarak ne işlemiş, kötülük olarak ne işlemişse mahşer gününde hepsini önünde hazır bulur. O zaman ister ki, işlediği kötülüklerle kendisi arasında büyük bir mesafe bulunsun ve onu görmesin.

Allah sizi Kendisinden gelecek bir azaptan sakındırıyor. Çünkü Allah, kullarına çok şefkatlidir” mealindeki 30. âyetinin bir sırrını tefsir meyanında telif edilen Onuncu Lem’a’da, Kur’an hizmetinde bulunanların “beşeriyet muktezası” işledikleri hataların cezası olarak yedikleri şefkat tokatları anlatılıyor.

Bu kudsî hizmetin üç nevi kerametinden üçüncüsü için “Hizmette halisen çalışanlara fütur (usanç, gevşeklik) geldiği vakit şefkatli bir tokat yerler, intibaha gelerek (uyanarak) yine o hizmete girerler” deniliyor (Lem’alar, s. 157-8).

Ve o bahiste Üstad kendisinden başlayıp yakın talebeleriyle devam ederek, bunun her zaman ders almamız gereken örneklerini sıralıyor.

Eserlerde başka ilginç örnekler de var.

Bunlardan biri, Yirmi Sekizinci Lem’a’nın On Yedinci Nüktesinde, “ehl-i isyan hakkında gelen” ve “Onlara ihtar ettiğimiz ders ve nasihati unuttukları ve amel etmedikleri vakit, onları tutup musibet altına aldık” mealindeki En’am Suresi 44. ayetinin “çok işaretinden bir işareti”nin tefsir edildiği dikkat çekici bahiste yer alıyor.

“Maatteessüf, başımıza gelen bir şefkat tokadını iki-üç gündür kat’î bir kanaatle anladım” cümlesiyle başlayan bu bahsin devamında, “En ahirde, sırr-ı ihlâsa dair bir risale bize yazdırıldı. Elhak gayet âlî (yüksek) ve kuvvetli bir düstur-u uhuvvet (kardeşlik prensibi) idi. Ve on binler kuvvetle ancak mukabele edilir hadiseler ve musibetlere karşı, o sırr-ı ihlâs ile on adamlar mukavemet ettirebilir bir düstur-u kudsî idi” denildikten sonra, şu sarsıcı cümleler geliyor:

“Fakat maatteessüf, başta ben, biz o ihtar-ı manevî ile amel edemedik. (...) Bir kısmımız şefkat tokadına giriftar olduk. Bir kısmımız hakkında tokat değil; belki tokada maruz olan kardeşlerimize medar-ı tesellî ve kendilerine medar-ı sevap ve istifade olmak için bu musibetin içine alındı. (...) Hiç hatır ve hayalime gelmez en halis zannettiğim kardeşlerimde sırr-ı ihlâsa münafi (aykırı) hareket vukua gelmişti. Ondandır ki, ayetin uzaktan uzağa bir mana-i işaretini bize de bakıyor. Ehl-i dalâlet için nazil olan bu ayet onlara azaptır. Fakat bizim için terbiye-i nüfus (nefis terbiyesi) ve kefaretüz-zünup (günahlara kefare) ve tezyid-i derecat (manevî derecenin yükselmesi) için bir şefkat tokadıdır.” (age, s. 638-9)

Burada sözü edilen musibet, Bediüzzaman’ın talebeleriyle birlikte konulduğu Eskişehir hapsi ve yargılanıp, Tesettür Risalesi gerekçe gösterilerek, kanunla değil, kanaat-i vicdaniye ile 11 ay hapse mahkûm edildiği Eskişehir mahkemesi.

Maruz kalınan haksızlıklara “Beşer zulmeder, ama kader adalet eder” prensibiyle yaklaşan Said Nursî’nin, Eskişehir hapsinin kader boyutunda da, “ihlâs sırrına aykırı” hareketlerin önemli bir payı olduğunu vurgulaması çok manidar.

<http://www.saidnursi.de>

